

כמה בתי-ספר בגינן, כדי לדרבן את התלמידים לקראת יום-האדמה, שחל שלושה ימים אחר-כך.

הידיעות ידעו לספר על כרוזים מאיימים שחולקו באותם בתי-הספר, ובהם הוזכרו התלמידות כי אם לא ייצאו להפגנות ביום-האדמה — הן יענשו. נסען גם כי סר כנות הידיעות של אש"ף הודיעה על ההרעלות יומיים לפני שאלה נתגלו.

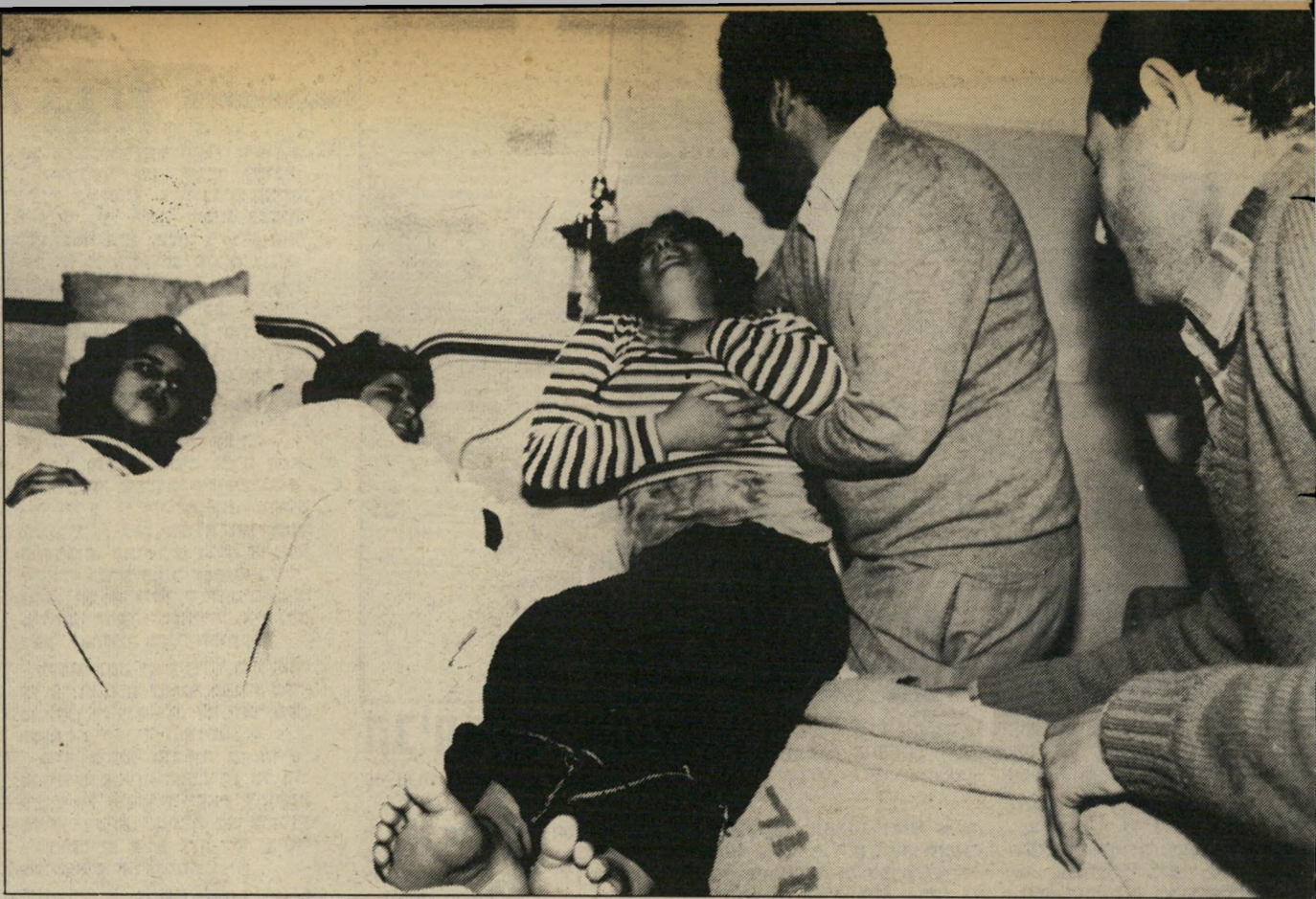
הסיפור המיסתורי התמשך בכל העולם, וגורמים ישראל הרגישו צורך לתת הסבר מיידית לתופעה — ולוא הדימוי ביותר.

„היסטריה של נשים“

לומי-האדמה התקרב, המתח בגדה המערבית גאה. הממשל הצבאי נכנס לכוננות גבוהה והת-רעלה המיסתורית בגינן גרמה ל-מתח נוסף. עוצר הוטל על גינן. אין יוצא ואין בא.

אך גל ההרעלות הוסיף להכות בעיר. בשכונה במזרח העיר החלו נשים מתעלפות ברחובות. בית-החולים בגינן היה מלא עד אפס מקום, וחולות נוספות נשלחו לבתי-החולים בשכם ובטול-כרם. אותן שמצבן היה חמור במיוחד נשלחו לבתי-החולים בישראל.

ביום הרביעי בשבוע שעבר נסעו

„רעל-העצבים“: איך הוא פועל?

הן ללא הרף, ומפרישות ללא הרף רוק המאיים לחזור אל כלי-הנשימה. השפעה נוספת של הרעל בשלב זה: איושנים קטנים כראשי סיכה. בשלב הבא של פעולת הרעל אין לאדם שנפגע שליטה על מערכות ההפרשה שלו. הוא אינו מסוגל עוד לכווץ את שרירי פה-הטבעת או לסגור את צינוריות השתן. הנשימה הופכת הירחורית, בגלל כמויות הרוק והליחה הגדולות המצטברות בגרון. מכאן גם שהי הסכנות החמורות של הרעל-העצבים: דלקת-ריאות, העוללה להתפתח במהירות אם יחזרו הרוק והליחה המצטברים את הגרון ואת הלח-הפה אל הסימפונות ואל הריאות, וסכנה מיוחדת יותר — סכנת חנק, כאשר הנזולים בתוך אברי-הנשימה יסגרו את דרכו של האוויר לריאות.

הטיפול בנפגע מהרעל חומר-עצבים כולל מתן עירויים — להחזרת הנזולים שמאבד הגוף עקב החפרשות הבלתי-מבוקרות. מתן העירויים נועד גם למנוע סכנת הלם, שמקורו בחוסר-נוזלים. כמו כן צריך לדאוג לפינוי מתמיד של הליחה והרוק מקירות אברי-הנשימה, ובמידת הצורך — להנשים את החולה, שלעיתים עשוי לאבד את הכרתו. נוסף על אלה, ברגע שמתברר אכן כי מדובר בהרעל-העצבים, יש גם טיפול תרופתי. תפקידן של התרופות הוא לסרל את פעולתו של חומר-העצבים בגוף.

יש לציין כי קיימת מחלה ידועה מאוד — מחלת הנפילה (אפילפסיה) — שסימניה דומים מאוד לסימני הרעל-העצבים. חולת האפילפסיה נתקף בצמרמורות ובעיוותות, גופו מתכסה ב-זיעה וגורנו מוצף ברוק ובלוה, והוא מאבד את השליטה בסגורים של מערכת-ההפרשה. מקורה של האפילפסיה הוא בהפרעות מוחיות, ולא ברעל המוחד רגוף מבחוץ.

חומרי הרעל הידוע כ„גאו עצבים“ עשויים להופיע בצורות שונות. יש רעלים — בעיקר אלה המשמשים בחקלאות — היכולים להופיע כאבי קה. אך בדרך-כלל מופיע הרעל בצורת נוזל שיש לו דרגת נזיפות גבוהה, בדיוק כמו גאו הנישול למשל, המתנדף כשהוא משתחרר מן המיכל שלו.

חומרי-העצבים הנמצאים בשימוש צבאי הם בדרך-כלל מרוכזים ביותר, ודי בכמויות מינוריות של חומר כדי לגרום לנזקים חמורים. חומרי-העצבים הם חסרי-צבע וחסרי-ריח, בדרך-כלל. אפשר לדאוג לכך שיהיו ריחניים, כדי להזהיר את מי שנמצא בקירבתם מפני זליפה. השימוש הצבאי בחומרים אלה יכול להיות בצורת מוקשים, פגזי-ארטילריה או פצצות-מסוס, ואפשר גם לרס את החומר ממטוסים. הטיפול בחומר נעשה בזחירות רבה ואסור להתקרב אליו או אף לנפגעים מהחומר, בלי להיות מוגן במסיכה ובחליפת-מגן כפולה.

ידוע כי האמריקאים עשו שימוש נסיוני בחומרי-עצבים נגד ערבי כבשים, ויש עדויות שהסובייטים השתמשו בחומר זה במלחמת אפגניסטאן.

ר בים מסימני המגיפה המיסתורית שתקפה את הנערות בגינן דומים להפליא לסימפטומים של הרעל מחומרי רעל-העצבים. רעל זה הוא חומר כימי, המשפיע בצורה מסויימת על תפקוד מערכת-העצבים. ברשותם של צבאות רבים בעולם יש חומרי לחימה כיריים, שהמסוכן שבהם הוא הקרוי בלשון העם „גאו עצבים“. אחרי מלחמת ששת הימים התפרסמה העובדה שבסיני נתפסו כמויות גדולות של חומר לחימה זה, שהיו ברשות המצרים. היילים בכל צבאות המרחב מצויידיים במסיכות-גז ובחליפות-מגן, שתפקידן לגונן על החייל מפני השפעתו של „גאו העצבים“.

אך חומר כימי רעיל זה אינו משמש את הצבא בלבד. חומרים בעלי השפעה דומה נמצאים בשימוש חקלאי, ורופאים בבתי-חולים מכירים היטב את השפעות הרעל „פרתיון“, למשל, שהוא רעל-עצבים.

כיצד פועל רעל זה, ומהם סימני המחלה? השרירים בגוף, וכן גם הבלוטות השונות, מופעלים על-ידי מקודות המועברות אליהם באמצעות מערכת-העצבים. מקודות אלה מועברות בצורה המזכירה מעבר של זרם חשמלי. בתוך העצב מועבר מעין זרם, המגיע לתא העצב, הנסוע בתוך השריר או הבלוטה. זרם זה גורם למגע בין שני חומרים המצויים בתא העצב, שלשם הקיצור אפשר לקרוא להם חומר א' וחומר ב'. יצירת המגע הזה היא המביאה לפעולת השריר או הבלוטה.

אילו היה מגע מתמיד בין חומר א' וחומר ב', היו השריר או הבלוטה פועלים ללא הרף. לצורך הפסקת הפעולה מופרש חומר שלישי, שייקרא ג'. חומר זה חודר לתוך תא-העצב, ומפריד בין חומר א' ובין חומר ב', וכך מסתיימת הפעולה של השריר או של הבלוטה. רעל-העצבים חודר לגוף דרך מערכת הנשימה או דרך העור. מחזור הדם מעביר אותו לכל פינה ופינה בגוף, ושם עושה רעל-העצבים פעולה „פשוטה“: הוא סופח אליו את חומר ג', מנטרל אותו, ולמעשה, שוב אין מה שיוכל להפסיק את פעולת השריר או הבלוטה. עוצמת ההרעלה שגורם רעל העצבים תלויה, כמובן, בכמות הרעל שספג הגוף. יש גם שלבים שונים בפעולת הרעל הזה, שסכנתו גוברת וחר-לכת ככל שהוא נשאר זמן רב יותר בגוף.

סכנת חנק

ה רעלה חלשה גורמת לצמרמורות קלות, מעין רטטים הנראים על-פני העור, להזעה קלה, ולנשימה מהירה, כדי להתגבר על עודפי הרוק. יש גם בחילות וכאבי-ראש קלים. בשלב השני יכולות הצמרמורות להפוך לעיוותות של המוש. השרירים, שהגוף כבר אינו יכול להפסיק את פעולתם, מתעוותים ללא הרף. הנשימה נעשית כבדה יותר. בלוטות הרוק פועלות גם

באמצע ההתקפה

מדי פעם פורצת יבבה מפי אחת החולות. ההתקפות מתר-חשות פיתאום, כשהנפגעות סובלות מחוסר-אוויר — ואז יש לחבר אותו מייד אל מכשיר-החמצן. אך לא ליד כל מיטה יש מכשיר כזה, לכן יש להעביר את החולה מייד אל המכשיר הקרוב. מחוסר מקום חייבות רבות מהנשים הנפגעות להתחלק במיטה עם חולה נוספת.

כאן זה התחיל

ברחוב במזרח ג'נין, ביום השני בשבוע שעבר, התעלפו כמה נשים. ג'יפ של מישמר הגבול מסייר. בתי-הספר סגורים והילדים מסתובבים.

שוחררו מאז ואושפזו שוב כעבור יום-יומיים.

המיקרה המוזר בעראבה עלה לראש הכותרות בעיתונים היומיים בישראל ובמהדורות-החדשות בר-דיו. הידיעות היו סתמיות. סיפרו כי המיטרה פתחה בחקירה, וכי סיבת העניין אינה ידועה.

כעבור שלושה ימים חזרה התוטרפה על עצמה בעיר גינן. עשרות תלמידות מבתי-ספר תיכוניים בעיר החלו מגיעות לבית-החולים המרכזי של גינן, כשהן סובלות מ-אותם הסימפטומים: כאבי-ראש, בחילות, צריבה בעיניים, כחלון וקוצר-נשימה חמור.

הודעות ורינות, בהשראת מקור רות רישמיים, דיברו על פרובוקציה של גורמים עויינים. סיפור שלם ומפורט נזרק לחלל העיתונות הישראלית: גורמים עויינים (אש"ף?) הרעילו בגאז לא ידוע

קוטר-ים, ואחרי שלוש שעות הר-ידעו לי כי לא מדובר בהרעלת דירתי-מוצת-הסחמן ולא בהרעלת חנקן. אבל לא אמרו לי במה כן מדובר.

שלחו אותנו חזרה לבית החולים בעראבה.

אחרי יומיים, ביום הרביעי בי-ערב, הרגשתי גם אני כאבי-ראש וחולשה בשרירים, והתעלפתי נס-עתי מייד לבית-החולים בגינן. שם החליטו לאשפז אותי. שכנתי כי בית-החולים שבוע ימים.

בית-החולים היה עמוס. נערות שכבו במיטות-החדשות, הבגדים עליהן, שתיים-שתיים במיטה.

אחרי שבוע עזבתי את בית החולים וחזרתי הביתה. אני עדיין מרגיש חולשה וכאבי-ראש מדי פעם.

עד כאן סיפורו של המורה זיאד נאסי אסארי.

בית-הספר התיכון בעראבה סגור מאז אותו יום. כיום נמצאות עדיין 13 תלמידות מבתי-הספר כי בתי-חולים שונים בגדה. כמה מהן